

УДК 339.92:327(477:438)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.59.36>

ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Сергій Лозінський

*Волинський національний університет імені Лесі Українки,
факультет історії, політології та національної безпеки,
кафедра політології та публічного управління,
вул. Шопена, 24, 43021, м. Луцьк, Україна*

Метою статті є аналіз та систематизація інституційної структури українсько-польського транскордонного співробітництва. Одним із визначальних чинників якості українсько-польського транскордонного співробітництва є рівень його інституалізації в політико-правовій, економічній, соціокультурній, безпековій та інших сферах діяльності. Інституційне забезпечення суб'єктів взаємодії, як державних, так і недержавних, здійснюється на загальноєвропейському, національному, регіональному та локальному рівнях. Воно базується на застосуванні міжнародних норм і стандартів. Міжрегіональне співробітництво між прикордонними областями України та воєводствами Польщі здійснюється переважно в таких сферах: прикордонна транспортна інфраструктура, економіка, екологія, освіта, культура та туризм. Найбільш активно в цих сферах співпрацюють Волинська область із Люблінським воєводством, Львівська область із Підкарпатським воєводством. Найменше проєктів за участі польських регіонів реалізується Закарпатською областю. Після запровадження в Україні безвізового режиму з країнами Європейського Союзу в процесах транскордонної взаємодії зросла роль субнаціональних органів влади, оскільки виникла можливість використовувати європейські ресурси та об'єднувати внутрішні можливості без надмірного залучення чи погодження з національними урядами. Важливу роль у забезпеченні ефективної політики транскордонного співробітництва грають міждержавні організації, установи та ініціативи. Свою практичну користь засвідчили інституційні механізми українсько-польських відносин на рівні міжпарламентської взаємодії. Певний вплив на динаміку та ефективність транскордонної співпраці здійснюють університети, науково-дослідні інститути, центри та культурно-освітні установи тощо. Таким чином транскордонне співробітництво України та Польщі доводить свою ефективність.

Ключові слова: державний кордон, транскордонний регіон, єврорегіон, транскордонне співробітництво, євроінтеграція, Україна, Республіка Польща.

Постановка проблеми. Співробітництво між прикордонними областями України та воєводствами Польщі має свої просторові особливості, зумовлені історичними, географічними, соціально-економічними та культурними чинниками, що зі свого боку зумовлює зміст інституційної структури та її спрямованість. Активна міжрегіональна співпраця спостерігається між прикордонними областями України (Волинською та Львівською) й прикордонними воєводствами Польщі (Люблінським і Підкарпатським). Основними формами взаємовідносин двох держав на регіональному рівні є транскордонне співробітництво, що реалізується через функціонування єврорегіонів «Карпати» і «Буг», включно «малий» прикордонний рух, а також побратимські зв'язки між містами. Українсько-польське міжрегіональне співробітництво здійснюється головним чином у сферах функціонування прикордонної транспортної інфраструктури, економіки, екології, освітньої діяльності, культури та туризму [1, с. 49–50].

Повномасштабне вторгнення військ РФ на територію України вплинула на формат міжнародного співробітництва на рівні регіонів. Якщо раніше йшлося про локальні проєкти

культурного, просвітницько-інформаційного та гуманітарного спрямування, окремі екологічні ініціативи, систематичне проведення днів добросусідства та ін., то зараз контекст поглиблення таких взаємодій переважно підпорядковано потребам війни [2, с. 13].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання інституційної структури українсько-польського транскордонного та міжрегіонального співробітництва актуалізується в контексті євроінтеграційних прагнень України, інтенсифікації контактів між органами державної влади та громадянами у зв'язку з процесами глобалізації, широкомасштабної агресії РФ проти України тощо. Теоретичні, методологічні та практично-політичні аспекти проблеми транскордонної співпраці України з суб'єктами міждержавних відносин є предметом уваги таких вітчизняних вчених, як Я. Верменич, В. Горбатенко, М. Їжа, В. Захарченко, С. Коч, О. Кривицька, К. Куцаб-Бонк, М. Лендьял, І. Мандрик, Н. Мікула та ін.

Значний науковий інтерес викликає доробок вітчизняної дослідниці С. Коч. У монографії «Транскордоння: простір соціального порядку і політичної дії» ґрунтовно аналізуються теоретичні й практично-політичні аспекти міжнародного транскордонного співробітництва в контексті створення специфічних територій та відносин – «транскордоння», що включають кордони певних країн. Поняття «транскордоння» розглядається як система соціально-політичних відносин, сформованої внаслідок процесів реструктуризації територіально-політичних систем під впливом тенденції глокалізації та політики національних держав щодо периферійних і прикордонних просторів. У роботі досліджується процес переосмислення територіального принципу організації соціально-політичних систем через поняття локальності, мережовості, регіоналізму, багаторівневості тощо [3].

За свідченням М. Лендьял, останні дослідження все більше фіксуються на ролі наднаціональних акторів транскордонної взаємодії, що реалізується на європейському континенті такими інституціями як ЄС, Рада Європи, організаціями (ініціативами) на кшталт Центральноевропейської ініціативи, Люблінського «трикутника» та ін. [4, с. 139].

Криза світопорядку, що спостерігається в останні десятиліття, засвідчує руйнування сталих міжнародних інститутів і систем з одночасним виникненням нових, що відповідають сучасним вимогам. У цьому контексті виникає потреба аналізу та систематизації інституційної складової міждержавних відносин України на рівні транскордонного та міжрегіонального співробітництва, зокрема з Республікою Польща.

Метою статті є аналіз та систематизація інституційної структури українсько-польського транскордонного співробітництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із визначальних чинників якості українсько-польського транскордонного співробітництва є рівень його інституалізації в політико-правовій, економічній, соціокультурній, безпековій та інших сферах діяльності. Інституційне забезпечення суб'єктів взаємодії, як державних, так і недержавних, здійснюється на загальноєвропейському, національному, регіональному та локальному рівнях і базується на застосуванні міжнародних норм і стандартів. За функціональною ознакою інститути транскордонного співробітництва уособлюють: 1) владні інститути національного та субнаціонального рівнів; 2) урядові та неурядові міжнародні установи та організації; 3) об'єднання громадянського суспільства; 4) бізнес, як правило, малий та середній; 5) університети, інші освітні, науково-дослідні інституції; 6) етнічні спільноти/рухи; 7) загал експертів, які формують публічну політику та надають технічну експертизу в межах реалізації міжнародних проєктів тощо [5, с. 195].

Функціонування кордону, якість транскордонної співпраці тощо, забезпечує низка державних інститутів, діяльність яких супроводжується відповідними заходами,

процедурами, процесами, механізмами та способами реалізації. Серед них головними є прикордонна служба (війська), митна служба, органи охорони громадського порядку.

Інституалізація українсько-польського транскордонного співробітництва на *загальноєвропейському рівні* відбувається в контексті процесів інтеграції, що посилює процеси регіональної конвергенції в Європі. Вагомий вплив на діяльність державних інституцій, що забезпечують функціонування кордонів та прикордонних територій з обох боків грають наднаціональні утворення, зокрема ЄС та підпорядковані йому організації та установи. Для України велике значення має встановлення дружніх відносин з сусідніми країнами-членами Європейської Співдружності, зокрема Польщею. РП ініціювала й тісно співпрацювала з Україною в межах формату Східного партнерства, започаткованого 2009 р. і спрямованого на забезпечення наближення шести східноєвропейських країн включно Україну до ЄС. Польща також у 2016 р. під час проведення саміту НАТО сприяла наданню Україні комплексного пакета допомоги з метою трансформації її безпекової системи та подальшої адаптації до стандартів Північноатлантичного альянсу. Важливим кроком на шляху до об'єднаної Європи стало отримання Україною безвізового режиму, а також надання Україні 23 червня 2022 р. статусу кандидата в члени Євросоюзу. Україна та Польща загалом розробили належні інституційні основи для взаємовідносин на президентському, міжурядовому та міжпарламентському рівнях, а також на рівні місцевого самоврядування [6, с. 44].

Основною метою інституційного забезпечення між Україною та Польщею на *міждержавному* рівні є вирішення питань двостороннього співробітництва, а також проблем прикордонних регіонів, що мають обоюдопільне значення. В ролі правового забезпечення виступають національне законодавство та відповідні міждержавні угоди. В Україні та РП діє розгалужена мережа українських дипломатичних і консульських установ. Надзвичайно важливу роль у налагодженні добросусідських відносин відіграє Посольство України в Республіці Польща, а також Посольство Республіки Польща в Україні. Великий обсяг практичної допомоги громадянам здійснюють консульські установи. В Україні діють генеральні консульства РП в Україні (Вінниця, Луцьк, Львів, Одеса, Харків). З польського боку генеральні консульства діють в Любліні і Кракові, функціонує консульство і в Гданську. Також практикується діяльність почесних консульств.

Важливу роль у забезпеченні ефективної політики транскордонного співробітництва відіграють *міждержавні організації, установи та ініціативи*. Серед них: Консультативний комітет президентів України та Республіки Польща; Міжпарламентська асамблея Верховної Ради України, Сейму і Сенату Республіки Польща, Сейму Литовської Республіки; Парламентська Асамблея України і Республіки Польща; Міжурядова комісія з питань економічного співробітництва; Міжурядова координаційна рада з питань міжрегіонального співробітництва; Міжурядова українсько-польська Комісія у справах охорони і повернення втрачених та незаконно переміщених культурних цінностей під час Другої світової війни; Рада МЗС України та МЗС Республіки Польща; Люблінський трикутник; Українсько-польська Рада обміну молоді; Українсько-польський Форум істориків; Спільна консультативна комісія Міністерства освіти і науки України та Міністерства національної освіти РП з питань освіти представників української національної меншини в Польщі та польської національної меншини в Україні тощо.

Питання українсько-польської співпраці у сфері охорони місць пам'яті регулюється Угодою між Урядом України та Урядом Республіки Польща про збереження місць пам'яті і поховання жертв війни та політичних репресій, укладеної у м. Варшава 24 березня 1994 р. (дата набуття чинності – 29 серпня 1994 р.). Відповідальні за реалізацію угоди:

з українського боку є Державна міжвідомча комісія у справах увічнення пам'яті учасників АТО, жертв війни та політичних репресій, з польського боку – Міністерство культури і національної спадщини РП, Інститут національної пам'яті [7].

Консультаційний комітет президентів України та Республіки Польща, що створений на початку 1993 р. є дорадчим органом для сприяння в реалізації домовленостей, які глави двох держав досягли в процесі спільної діяльності на благо народів України та РП. Особливу роль цей інститут грає під час доленосних та кризових періодів в історії двох країн, Центральної та Східної Європи загалом.

Свою практичну користь інституційні механізми українсько-польських взаємин засвідчили на рівні міжпарламентської взаємодії. Ефективній діяльності українських парламентарів сприяє Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків апарату Верховної Ради України. Основу міжпарламентських стосунків обох держав закладено на початку 1990-х рр. створенням українсько-польської парламентської групи у Верховній Раді України та польсько-української парламентської групи в Сеймі Республіки Польща. Події Помаранчевої революції ознаменували створення наприкінці 2003 р. тристоронньої *Міжпарламентської асамблеї Верховної Ради України, Сейму Литовської Республіки й Сейму та Сенату Республіки Польща*.

У жовтні 2019 р. у Верховній Раді України створено *українсько-польську депутатську групу з міжпарламентських зв'язків*. Велика чисельність групи – 150 депутатів практично з усіх фракцій і груп ради, засвідчує широкий спектр питань, з яких відбуваються консультації та ділові зустрічі українських та польських парламентарів. До української частини *Парламентської асамблеї України та Республіки Польща* входять 20 осіб з відповідною кількістю парламентарів з боку Польщі. Чергова XIII сесія асамблеї відбулася у вересні 2024 р. Зокрема, учасники зібрання закликали міжнародних партнерів зняти всі обмеження на використання зброї, що надана Україні [8].

28 липня 2020 р. в Любліні підписано Спільну декларацію міністрів закордонних справ трьох держав щодо заснування «*Люблінського трикутника*» [9]. Парламентський формат тристоронньої співпраці між Польщею, Литвою та Україною розпочався ще в травні 2005 р. в м. Луцьк, де голови законодавчих органів трьох держав зробили заяву про намір створення міжпарламентського об'єднання. У червні 2008 р. у Києві підписано *Декларацію Міжпарламентської асамблеї Верховної Ради України, Сейму Литовської Республіки та Сейму і Сенату Республіки Польщі*, головною метою якої визначено підтримку прагнення України до повноправного членства в ЄС [10].

На *регіональному рівні* за допомогою дво- або багатосторонніх угод здійснюється співробітництво з регіонами сусідніх країн. Головними інституціями тут постають регіональні органи влади, а також допоміжні інституції, що сприяють втіленню в життя державної регіональної політики. Найбільш дієвою інституціолізованою формою транскордонного співробітництва на сьогодні є єврорегіони. Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Луганська, Одеська, Сумська, Харківська, Чернівецька, Чернігівська, Донецька області, стали учасниками десяти єврорегіонів. П'ять із них створено спільно з країнами ЄС (Республіка Польща, Словацька Республіка, Угорщина, Румунія), а саме: «Карпатський єврорегіон» (14.02.1993 р.), «Буг» (29.09.1995 р.), «Нижній Дунай» (14.08.1998 р.), «Верхній Прут» (22.09.2000 р.), «Чорне Море» (26.09.2008 р.) [11, с. 8].

Щоправда організувати ефективну роботу єврорегіону «Буг» у силу об'єктивних та суб'єктивних обставин не вдалося. Головним чином з-за відсутності належного управління, насамперед з боку державних структур Волинської області. Зокрема, на початок 2025 р., комунальна установа «Агенція розвитку Єврорегіон Буг» у Волинській області перебувала

в стадії припинення своєї діяльності. Іншим чинником, що завадив повноцінній реалізації задуму – російсько-українська війна та перехід політичного керівництва Республіки Білорусь на бік агресора, що унеможливило участь білоруської сторони в діяльності євро регіону.

Ключовим інституційним механізмом міжрегіонального співробітництва між Україною та Республікою Польща є *Міжурядова Координаційна Рада з питань міжрегіонального співробітництва (МКРМС)*, що створена 1995 р. Цей інститут об'єднує представників центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування регіонів обох країн. У складі МКРМС функціонують такі комісії: з питань пунктів пропуску та прикордонної інфраструктури, з питань просторового планування, з питань транскордонного співробітництва та з питань рятування і захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій. Засідання ради відбуваються один раз на рік, а засідання вищезгаданих комісій – як правило, двічі на рік [12, с. 40].

Ще одним інструментом налагодження відносин та розвитку транскордонної співпраці між Україною та Польщею є *Українсько-польський міжрегіональний форум*, що відбувається в межах економічного форуму «Україна – Польща». На українській стороні він, зазвичай, проходить на території Львівської області. Цей захід є своєрідною конференцією голів обласних державних адміністрацій, обласних рад України та польських воєвод і маршалків воєводств. Головні функції зібрання полягають у виробленні механізму залучення українських та польських регіонів до реалізації «Європейської політики сусідства».

Іншим традиційним місцем зустрічі представників ділових кіл України та Польщі є Економічний форум в польському місті Карпаті.

Після запровадження в Україні безвізового режиму з країнами ЄС у процесах транскордонної взаємодії зросла роль субнаціональних органів влади, «оскільки виникла можливість використовувати європейські ресурси та об'єднувати внутрішні можливості для ініціювання та реалізації спільних проєктів розвитку характеру без надмірного залучення чи погодження з національними урядами» [4, с. 139].

На *локальному рівні* інституційно-правове забезпечення транскордонного співробітництва здійснюється значною мірою шляхом реалізації міжнародних програм і проєктів за допомогою місцевих органів влади. Перспектива розширення ЄС призвела до активізації заходів щодо розвитку транскордонного співробітництва шляхом створення й реалізації Європейського інструменту сусідства або т. зв. «Сусідських програм». Україна брала участь у декількох спільних операційних програмах прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства 2014–2020 рр.: «Польща – Україна – Білорусь», «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна», «Румунія – Україна» та «Басейн Чорного моря» [13, с. 201–202].

31 травня 2020 р. у Перемишлі разом із представниками установ, залучених до реалізації програми, зокрема національних та регіональних органів влади Польщі та України, Європейської Комісії офіційно відкрито Програму *Interreg NEXT* Польща-Україна 2021–2027 та оголошено перший конкурс проєктних заявок [14]. Інтенсифікації українсько-польської співпраці на рівні прикордонних регіонів також сприятиме реалізація Державної програми розвитку транскордонного співробітництва України на 2021–2027 рр.

Українсько-польське міжрегіональне співробітництво базується на підписанні низки угод і договорів про співпрацю на таких рівнях: область – воєводство, район – повіт, територіальна громада – гміна, а також між окремими містами та селами. Аналіз динаміки та загальної кількості підписаних угод про співпрацю на різних рівнях адміністративно-територіального устрою свідчить про те, що найактивнішими партнерами з боку України є Волинська область (70 угод), з боку Польщі – Люблінське воєводство (54 угоди). З боку

України на другому місці – Львівська область (20 угод), яка має найбільше підписаних угод із Підкарпатським воєводством. Найменше підписаних угод із воєводствами Польщі має Закарпатська область (10 угод). Серед воєводств Польщі за кількістю підписаних угод друге місце займає Підкарпатське воєводство (17 угод) [1, с. 46].

Прикордонне співробітництво як форма міжрегіонального співробітництва реалізується через місцевий («малий») прикордонний рух. У березні 2008 р. в Києві було підписано Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху, що набула чинності у липні 2009 р. У додатку до договору міститься Перелік населених пунктів прикордонних територій. До прикордонної зони входять 1545 населених пункти України та 1822 – РП. Серед українських прикордонних територій найбільше населених пунктів має Львівська область (1018), з боку Польщі – Люблінське воєводство (1081) [15].

Таблиця 1
Міжнародне партнерство територіальних громад України (станом на 01.01.2025)

Область	К-сть міжнародних партнерів	К-сть країн
Вінницька	86	21
Волинська	134	17
Дніпропетровська	54	23
Донецька	37	15
Житомирська	79	21
Закарпатська	284	17
Запорізька	27	16
Івано-Франківська	112	22
Київ	39	29
Київська	133	34
Кіровоградська	14	8
Луганська	5	3
Львівська	284	29
Миколаївська	45	19
Одеська	128	36
Полтавська	55	20
Рівненська	67	12
Сумська	43	14
Тернопільська	109	23
Харківська	34	17
Херсонська	30	15
Хмельницька	95	26
Черкаська	59	20
Чернівецька	93	18
Чернігівська	52	14
Всього договорів міжнародного партнерства	2098	64

Джерело: [16].

Активну участь у транскордонному співробітництві грають *агенції регіонального розвитку (АРР)*. У 2024 р. у 22 регіонах України агенції створено відповідно до чинного

законодавства – їх засновниками є відповідні облради та облдержадміністрації. На відміну від попередніх років, розпочали свою діяльність АРР Волинської й Миколаївської областей, відновлено функціонування АРР Львівської області [17, с. 12]. Певний вплив на динаміку та ефективність транскордонної співпраці здійснюють університети, науково-дослідні інститути, центри та культурно-освітні установи тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, інституційна структура українсько-польської транскордонної та міжрегіональної співпраці є системою, що охоплює майже всі сфери суспільного життя та відбувається на різних рівнях – від наднаціонального та місцевого. Її ознакою є стан перманентного реформування, динамічність, що передбачає здатність відповідати на сучасні виклики. Відповідно ті інститути, що засвідчили свою ефективність залишаються, інші ж, як, наприклад єврорегіон «Буг», майже припиняють своє існування. Перспективним напрямом досліджень є узагальнення та систематизація інститутів транскордонної співпраці між Україною та Республікою Польща, що виникли після повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Список використаної літератури

1. Мандрик І., Маковецька Л., Сосницька Я. Просторові особливості міжрегіонального співробітництва прикордонних областей України з воєводствами Польщі. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 3. С. 43–51.
2. Бакланова Н. М. Особливості сучасного розвитку транскордонної співпраці України із західними країнами. *Транскордонне співробітництво в умовах збройних конфліктів: матеріали круглого столу* (м. Одеса, 27 січня, 2023 р.). м. Одеса, 2023. С. 11–14.
3. Коч С. Транскордоння: простір соціального порядку і політичної дії: монографія. Одеса: Фенікс, 2019. 357 с.
4. Лендъел М. Політичний вимір транскордонного співробітництва в Центральній Європі на сучасному етапі. *Політичні інститути та процеси у країнах Центральної і Східної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть*: кол. монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря; [авт. кол.: В. Бурдяк, В. Бусленко, Є. Гайданка та ін.]; каф. політ. і держ. упр.; Ужгород. нац. ун-т. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2023. С. 133–166.
5. Лендъел М. Методологія інституційного аналізу транскордонного співробітництва в Європейському Союзі. *Регіональні студії*. 2024. № 38. С. 193–202.
6. Аналітична доповідь. Стан та перспективи стратегічного партнерства Польщі та України. Погляд з Польщі та України. Люблін; Київ: Вид-во Сейму РП, 2021. 176 с. URL: https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/ФІНАЛ_Stan%20i%20perspektywy%20partnerstwa_UA_2--XII-1.pdf (дата звернення: 26.02.2025).
7. Інституційні механізми. *Посольство України в Республіці Польща*. 22 березня 2022 р. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3394-naukovo-tehnichne-spivrobitnictvo> (дата звернення: 18.03.2025).
8. Парламентська Асамблея України та Польщі ухвалила спільну декларацію. *Посольство України в Республіці Польща*. 24 вересня 2024. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/news/parlamentska-asambleya-ukrayini-ta-polshchi-uhvalila-spilnu-deklaraciju> (дата звернення: 16.03.2025).
9. Спільна декларація міністрів закордонних справ України, Республіки Польща та Литовської Республіки щодо заснування «Люблінського трикутника». *Урядовий портал*. 28.07.2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-ministriv-zakordonnih-sprav-ukrayini-respubliki-polshcha-ta-litovskoyi-respubliki-shchodo-zasnuvannya-lyublinskogo-trikutnika> (дата звернення: 20.11.2024).

10. Декларація Міжпарламентської Асамблеї Верховної Ради України, Сейму Литовської Республіки та Сейму і Сенату Республіки Польща, 16.06.2008. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/14828.html> (дата звернення: 18.11.2022).
11. Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку: аналіт. доп. / Химинець В. В., Головка А. А., Мірус О. І. Київ: НІСД, 2021. 47 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/analytrep_13_2021.pdf (дата звернення: 07.01.2025).
12. Розвиток транскордонного співробітництва: наук.-аналіт. доп. / НАН України / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор В. С. Кравців. Львів, 2016. 125 с.
13. Корнелюк О., Матюшок В. Транскордонні програми та проекти в Україні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 2. С. 199–212.
14. Стартує Програма Interreg NEXT Польща-Україна. PL-BY-UA. URL: <https://www.pbu2020.eu/ua/news/2839> (дата звернення: 14.01.2024).
15. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху від 28.03.2008 р. Редакція від 17.12.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_138#top (дата звернення: 21.02.2025).
16. Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 01.01.2025. *Децентралізація*. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/968/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3_IV_%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BB_2024_%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83__1_.pdf (дата звернення: 17.02.2025).
17. Інституційна складова регіональної політики: агенції регіонального розвитку: аналіт. доп. / [А. Головка, О. Їжак, В. Химинець та ін.]; за наук. ред. В. Г. Потапенка. Київ: НІСД, 2024. 43 с.

INSTITUTIONAL STRUCTURE OF UKRAINIAN-POLISH CROSS-BORDER COOPERATION

Serhiy Lozynsky

*Lesya Ukrainka Volyn National University,
Faculty of History, Political Science and National Security,
Department of Political Science and Public Administration,
Chopin Str., 24, 43021, Lutsk, Ukraine*

The purpose of the article is to analyse and systematise the institutional structure of Ukrainian-Polish cross-border cooperation. One of the determining factors of the quality of Ukrainian-Polish cross-border cooperation is the level of its institutionalisation in the political, legal, economic, socio-cultural, security and other spheres of activity. Institutional support for interaction subjects, both state and non-state, is carried out at the pan-European, state, regional and local levels. It is based on the application of international norms and standards. Interregional cooperation between the border regions of Ukraine and the voivodeships of Poland is carried out mainly in the following areas: border transport infrastructure, economy, environment, education, culture and tourism. Volyn Oblast and Lublinske Voivodeship and Lviv Oblast and Podkarpackie Voivodeship are the most active in these areas of cooperation. The least number of projects involving Polish regions is implemented by Zakarpattia Oblast. After the introduction of the visa-free regime with the European Union, the role of subnational authorities in cross-border cooperation has increased, as it has become possible to use European resources and combine domestic capabilities without excessive involvement or approval from

national governments. Intergovernmental organisations, institutions and initiatives play an important role in ensuring an effective cross-border cooperation policy. Institutional mechanisms of Ukrainian-Polish relations at the level of inter-parliamentary cooperation have proved to be of practical use. Universities, research institutes, centres, cultural and educational institutions, etc. have a certain impact on the dynamics and effectiveness of cross-border cooperation. In this way, cross-border cooperation between Ukraine and Poland proves its effectiveness.

Key words: state border, cross-border region, Euro region, cross-border cooperation, European integration, Ukraine, Republic of Poland.